

Informatīvais ziņojums par Vecumnieku novada attīstības plānošanas dokumentiem

Vecumnieku novada dome informē, ka ar 2013.gada 29.maija sēdes lēmumu (protokols Nr.7; 2§) ir apstiprināts Vecumnieku novada teritorijas plānojums un izdoti saistošie noteikumi Nr.4 „Par Vecumnieku novada teritorijas plānojuma grafiskās daļas un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu apstiprināšanu”, kā arī (protokols Nr.7; 3§) apstiprināta Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2028. gadam un Vecumnieku novada attīstības programma 2013. - 2019. gadam.

Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2028.gadam ir galvenais pašvaldības attīstības politikas un ilgtermiņa plānošanas dokuments. Stratēģija definē Vecumnieku novada ilgtermiņa attīstības vīziju, stratēģisko mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu. Tās pamatnostādnes atspoguļo un precizē Vecumnieku novada attīstības programma un teritorijas plānojums. Novada attīstības plānošanas dokumentu izstrāde ir notikusi vienlaikus - 2012. un 2013. gadā. Stratēģija un programma novada teritorijai ir izstrādāta pirmo reizi.

Attīstības programmā 2013. – 2019.gadam, pamatojoties uz stratēģijā noteikto vīziju, stratēģisko mērķi un prioritātēm ir formulēta novada specializācija, turpmākajam 6 gadu attīstības periodam sagatavots rīcību plāns un 3 gadiem - investīciju plāns. Rīcību plāns ietver rīcību virzienus un galvenos īstenojamos pasākumus.

Teritorijas plānojumā rakstveidā un grafiski ir attēlota teritorijas pašreizējā izmantošana un noteikta plānotā (atļautā) izmantošana, kā arī iekļauti teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

Saskaņā ar likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Vides pārraudzības valsts biroja 2012.gada 18. jūlija lēmumu Nr.61, kas pieņemts, izvērtējot Vecumnieku novada attīstības plānošanas dokumentu atbilstību LR likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta, 23.² un 23.⁵ panta nosacījumiem, Vecumnieku novada attīstības plānošanas dokumentiem ir veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Tā ietvaros visiem trim savstarpēji saistītajiem attīstības plānošanas dokumentiem ir sagatavots viens apvienots Vides pārskats. Vecumnieku novada attīstības plānošanas dokumentu 1. redakcijai un Vides pārskata projektam 2013. gada janvārī un februārī ir veikta publiskā apspriešana.

Vides pārskats ir sagatavots saskaņā ar likumu “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu par SIVN procedūras piemērošanu.

Par Vides pārskatu ir saņemtas institūciju: VVD Jelgavas reģionālās vides pārvaldes, Dabas aizsardzības pārvaldes, Veselības inspekcijas un Zemgales plānošanas reģiona administrācijas atsauksmes un Vides pārraudzības valsts biroja atzinums Nr.17 „Par Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2028.gadam, Vecumnieku novada attīstības programmas 2013.-2019.gadam un Vecumnieku novada teritorijas plānojuma 2014.–2026.gadam Vides pārskatu” (izsniegts 2013.gada 3. maijā).

Vides apsvērumu integrēšana attīstības plānošanas dokumentos

Kopumā Vecumnieku novada attīstības plānošanas dokumentu īstenošana nav saistīta ar būtiskām vides problēmām. Galvenie identificētie attīstības plānošanas dokumentu vides aspekti ir vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, derīgo izrakteņu izmantošana, kā arī lokāli - ainavas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un aizsardzība.

Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013. – 2028.gadam izvirzīta vīzija: „Vecumnieku novads – laba vieta dzīvei un atpūtai Pierīgas laukos.” Novada stratēģiskais mērķis ir „veicināt ienākumu un dzīves vides kvalitātes pieaugumu Vecumnieku novadā”. Lai sasniegtu šo mērķi, plānots, ka novada pašvaldība koncentrēs resursus šādām prioritātēm: "darba vietas un uzņēmējdarbība", "ceļi un sakari", "izglītība", "atpūta un tūrisms", "Vecumnieku novada zīmols". Stratēģijas nostādnes atspoguļo un precizē Vecumnieku novada attīstības programma un teritorijas plānojums.

Vecumnieku novada attīstības programmā 2013. – 2019.gadam plānota novada specializācija, izmantojot vēsturisko lauksaimniecisko, mežsaimniecisko un kūdras ieguves pieredzi un Lietuvas pierobežu, ir Pierīgas lauku ekonomiskās attīstības veicināšana un ekonomisko saišu stiprināšana Lietuvas pierobežā. Vecumnieku novadā turpmāk saglabāsies un attīstīsies tradicionālie lauku saimniekošanas veidi savienojumā ar moderniem informāciju un transporta risinājumiem. Programmā ir identificēti vidēja termiņa prioritārie (stratēģiskie) projekti: pašvaldības ceļu, ielu un laukumu rekonstrukcija, Vecumnieku ciema Jaunā un Vecā ezera labiekārtošana, energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldības ēkās, ūdenssaimniecības attīstība Valles pagastā, Kurmenes, Skaistkalnes, Stelpes un Bārbeles pagastā, kā arī Misas un Beibežu ciemā.

Teritorijas plānojuma risinājumi ir izstrādāti, pamatojoties uz novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Attīstības programmu, kas tika sagatavota līdztekus plānojumam. Jaunais Vecumnieku novada teritorijas plānojums izstrādāts, izvērtējot un konsolidējot vienotā dokumentā esošos pagasta plānojumus.

Galvenās funkcionālās zonas novada teritorijā ir plānotas „Lauku zemes” un „Mežu teritorijas”. Lauku zemēs ir noteiktas elastīgas prasības atļautajai izmantošanai un apbūvei, vienlaikus nosakot prasības C kategorijas piesārņojošas darbības vai atsevišķu ar lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību vai tās produkcijas pārstrādi saistītu B kategorijas piesārņojošas darbības ražošanas objektu izvietojumam. Sagaidāms, ka tas veicinās uzņēmējdarbības attīstību un nodarbošanās veidu dažādošanu un vienlaikus sekmēs labas vides kvalitātes veidošanu laukos.

Teritorijas plānojumā ir noteiktas ražošanas apbūves teritorijas, pēc iespējamās ietekmes uz vidi iedalot tās divos veidos. Visā novada teritorijā noteikts aizliegums veikt A kategorijas piesārņojošās darbības, izmantot degvielas (mazutu) un akmeņogles kā kurināmo centralizētajā energoapgādē un izejvielu ražošanas procesos jaunbūvējamajos objektos, kā arī veikt bīstamo atkritumu, dzīvnieku liķu un dzīvnieku izcelsmes atkritumu apglabāšanu un pārstrādi. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos diferencētas ražošanas objektu kategorijas, ražošanas objektu ar nelielu ietekmi vidē izvietojumu plānojot bijušajā ražošanas vai degradētajās teritorijās, kurās nepieciešams mazināt ražošanas objektu ietekmi uz apkārtējo teritoriju, piemēram, uz blakus esošo dzīvojamo apbūvi. Īpašas vides prasības noteiktas mazajām ražotnēm, kuras atļauts izvietot arī dzīvojamās apbūves teritorijās, izņemot daudzstāvu apbūvi, lauku zemēs un vēl citos teritorijas izmantošanas veidos. Šie plānojuma risinājumi sekmēs daudzveidīgu novada ekonomiskās aktivitātes mērogam un esošās vides kvalitātes situācijai piemērotu ražošanas objektu attīstību, vienlaikus novēršot lielu antropogēno slodzi veidošanos ražošanas objektu un ražotņu tiešā tuvumā un nodrošinot esošās vides kvalitātes saglabāšanu vai tās uzlabošanu.

Plānojumā ir noteikti ciemi un ciemu centra teritorijas. Vecumnieku centram ir izstrādāta īpaša publiskās telpas attīstības koncepcija, kurā noteiktas vienotas prasības ainavas un apstādījumu attīstībai, vides dizainam Vecumnieku centrā.

Plānojuma risinājumi atbalsta infrastruktūras (ceļi, inženiertehniskā apgāde) attīstību. Teritorijas plānojumā ir noteiktas prasības derīgo izrakteņu ieguvei. Tā ir atļauta derīgo

izrakteņu atradņu teritorijās, kā arī ārpus tām Lauku zemēs un Mežu teritorijās, ievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību, izņemot ģipšakmens ieguvi.

Vides pārskata, institūciju atzinumu un sabiedriskās apspriešanas rezultātu integrēšana attīstības plānošanas dokumentos

Vides pārskata izstrāde notika vienlaikus ar attīstības plānošanas dokumentu izstrādi, tādēļ jau plānošanas procesā tika izvērtēti nepieciešamie pasākumi un risinājumi iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai un iestrādāti plānošanas dokumentos. Teritorijas plānojuma risinājumos labas vides kvalitātes saglabāšanai novadā noteikta ražošanas objektu diferenciācija, izdalot ražošanas objektus ar nelielu ietekmi uz apkārtējo vidi un nosakot īpašas prasības mazajām ražotnēm, kuras atļauts izvietot vairākos tieši ar ražošanu nesaistītos teritorijas izmantošanas veidos, noteikts aizliegums veikt A kategorijas piesārņojošas darbības, lietot mazutu un akmeņogles kā kurināmo vai izejvielu centralizētajā energoapgādē un ražošanas procesos jaunbūvējamajos objektos, Lauku zemēs noteikta atļautā izmantošana darbībām, kas vienlaikus sekmē lauksaimniecības un mežsaimniecības produkcijas pārstrādes ražotņu veidošanos uz vietas novadā, bet tajā pašā laikā nosakot aizliegumu A kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai. Attīstības programmā plānota ūdenssaimniecības projektu ieviešana, tūrisma un atpūtas vietu labiekārtošana, tostarp, arī pie ūdeņiem. Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes procesā ir izvērtētas novada vērtīgās ainavas, sagatavoti priekšlikumi ainavas un kultūrvēsturiskā mantojuma turpmākai saglabāšanai un aizsardzībai, TIAN iekļautas atbilstošas prasības.

Sabiedriskās apspriešanas laikā gan no valsts institūcijām (Dabas aizsardzības pārvaldes, Vides valsts dienesta Jelgavas reģionālās vides pārvaldes un Veselības inspekcijas) un Zemgales plānošanas reģiona administrācijas, gan no iedzīvotājiem saņemtie priekšlikumi un komentāri ir izvērtēti un iestrādāti attīstības plānošanas dokumentos un Vides pārskatā.

No Dabas aizsardzības pārvaldes tika saņemti priekšlikumi par Vides pārskatā iekļautās esošās situācijas informācijas par dabas pieminekļu apsaimniekošanas nosacījumiem un aizsargājamiem kokiem papildināšanas nepieciešamību. Vides pārskata esošās situācijas apraksts ar papildināts atbilstoši Dabas aizsardzības pārvaldes ieteikumiem. Veselības inspekcijas Zemgales kontroles nodaļa, VVD Jelgavas reģionālās vides pārvaldei un Zemgales plānošanas reģiona administrācija priekšlikumu un komentāru par Vides pārskata projektu nebija.

Attīstības plānošanas dokumentu un Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas diskutēts par vides jautājumiem, kuri ir aktuāli novada attīstībā un jau bija iekļauti Vides pārskata projekta būtiskās ietekmes novērtējumā un plānošanas dokumentu risinājumos: ūdenssaimniecības projektu ieviešana, dalītās atkritumu savākšanas sistēmas izveide, apspriestas konteineru izvietojuma vietas un iedzīvotāju gatavība piedalīties dalītajā atkritumu vākšanā, derīgo izrakteņu ieguves nosacījumi, dabas pieminekļu „Bārbeles sērūdeņraža avots” un „Jaunmēmeles parks” atļautās izmantošanas nosacījumiem, apsaimniekošanu, labiekārtošanas nosacījumiem un dabas aizsardzības plāna izstrādes nepieciešamību, kā arī citi.

Sabiedriskās apspriešanas laikā par Vides pārskata projektu rakstiski priekšlikumi no iedzīvotājiem, zemes īpašniekiem un citiem interesentiem priekšlikumi netika saņemti. Taču par teritorijas plānojuma 1. redakcijas risinājumiem bija izteikti priekšlikumi par konkrētu zemes īpašumu izmantošanu, t.sk. izteikti priekšlikumi teritorijas plānojumā aizliegt ģipšakmens ieguvi. Šie priekšlikumi pēc to izvērtēšanas pašvaldībā tika integrēti teritorijas plānojumā un iekļauti Vides pārskata projektā. Teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (TIAN) attiecībā uz ģipšakmens ieguvi noteikts, ka ģipšakmens

ieguves uzsākšanai ir jāņem vērā teritorijā ar īpašajām prasībām „Karsta procesu izplatības teritorija”, kas ir parādīta kartē „Vecumnieku novada plānota teritorijas izmantošana”, noteiktās prasības, ģipšakmens ieguves iespējas izvērtējot šo noteikumu 5.16. nodaļā noteiktajā kārtībā. TIAN prasības šajā gadījumā paredz lokālpāņojuma izstrādi, kura sagatavošanas laikā tiek veikta detalizēta ieguves teritorijas un tās apkārtnes izpēte, plāņojot pasākumus karsta procesu stabilizēšanai, iedzīvotāju un to īpašumu dzīves vides kvalitātes uzlabošanai, iedzīvotāju un to īpašumu drošības saglabāšanai.

Vides pārskats ir sagatavots atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” prasībām.

Vides pārraudzības valsts birojs 2013. gada 03. maija atzinumā Nr. 17 iesaka esošā vides stāvokļa aprakstu papildināt ar detalizētāku informāciju par iepriekš plānoto vai jau veikto ģipšakmens ieguvi Vecumnieku novada teritorijā, kā arī Vecumnieku novada pašvaldībai izvērtēt nepieciešamību pilnveidot Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2013.-2028.gadam, Vecumnieku novada attīstības programmu 2013.-2019.gadam un Vecumnieku novada teritorijas plāņojumu 2014.–2026.gadam, ņemot vērā Vides pārskatā, sabiedriskās apspriešanas laikā un šajā atzinumā izteiktos priekšlikumus/norādījumus, īpašu uzmanību pievēršot arī turpmākajām darbībām saistībā ar ģipšakmens ieguvi, ja tādas tiktu plānots realizēt.

Pirms Vecumnieku novada attīstības plāņošanas dokumentu apstiprināšanas Vecumnieku novada domē ir izvērtētas Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas un pieņemti sekojoši risinājumi to izpildei:

Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas	Risinājums
1. Vides pārraudzības valsts birojs rekomendē esošā vides stāvokļa aprakstu papildināt ar detalizētāku informāciju par iepriekš plānoto vai jau veikto ģipšakmens ieguvi Vecumnieku novada teritorijā.	leteikums ņemts vērā. Esošā vides stāvokļa apraksts (3.1.2. nodaļa) un būtiskās ietekmes uz vidi vērtējums (7.2.3. nodaļa) papildināta ar informāciju par iepriekš plānoto ģipšakmens ieguvi.
2. Vides pārraudzības valsts birojs rekomendē Vecumnieku novada pašvaldībai izvērtēt nepieciešamību pilnveidot Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2013.-2028.gadam, Vecumnieku novada attīstības programmu 2013.-2019.gadam un Vecumnieku novada teritorijas plāņojumu 2014.–2026.gadam, ņemot vērā Vides pārskatā, sabiedriskās apspriešanas laikā un šajā atzinumā izteiktos priekšlikumus/norādījumus, īpašu uzmanību pievēršot arī turpmākajām darbībām saistībā ar ģipšakmens ieguvi, ja tādas tiktu plānots realizēt.	leteikums ņemts vērā. Pašvaldība ir izvērtējusi nepieciešamību pilnveidot novada attīstības plāņošanas dokumentu galīgās redakcijas. Ievērojot to, ka SIVN ir veikts un Vides pārskats ir izstrādāts vienlaikus ar attīstības plāņošanas dokumentu izstrādi, Vides pārskatā, sabiedriskās apspriešanas laikā un Vides pārraudzības valsts biroja atzinumā izteiktie priekšlikumi/norādījumi ir jau ietverti plāņošanas dokumentos, tostarp, teritorijas plāņojumā noteiktas īpašas prasības ģipšakmens ieguvei, nosakot tās plāņošanas nepieciešamību lokālpāņojumā. Tādejādi tiek uzskatīts, ka ieteikumi ir iestrādāti attīstības plāņošanas dokumentos un pilnveidot tos pirms galīgās apstiprināšanas nav nepieciešams.

Pieņemtā plānošanas dokumenta pamatojums

Vecumnieku novada attīstības plānošanas dokumentiem nav izstrādātas alternatīvas. Vides pārskatā ir apskatīts t.s. nulles scenārijs jeb situācija, ja plānošanas dokumenti netiek īstenoti. Saistībā ar t.s. nulles scenāriju izdalīti vairāki negatīvi novada attīstības aspekti: ierobežotas iespējas ekonomiskajai attīstībai un teritorijas izmantošanai saimnieciskajā darbībā, riski vispārējai vides kvalitātes saglabāšanai un uzlabošanai, kā arī dabas apstākļu radīto risku samazināšanai. Tādēļ nulles scenārija attīstība nav uzskatāma par labāku risinājumu, salīdzinot izstrādātajiem un apstiprinātajiem novada attīstības plānošanas dokumentiem.

Lai novērstu Vecumnieku novada attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas iespējamo negatīvo ietekmi uz vidi, plānotie pasākumi un risinājumi ir jāievieš ievērojot novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu nosacījumus, valsts normatīvo aktu prasības vides un dabas aizsardzības jomā, nodrošinot, ja nepieciešams, normatīvajos aktos noteiktās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras.

Pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai

Atbilstoši Vides pārraudzības valsts biroja atzinumā Nr. 17 (03.05.2013.) noteiktajam, lai konstatētu Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2028.gadam, Vecumnieku novada attīstības programmas 2013.-2019.gadam un Vecumnieku novada teritorijas plānojuma 2014.-2026.gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī lai nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus plānošanas dokumentos, pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāveic plānošanas dokumenta īstenošanas novērtējums un vismaz divreiz plānošanas periodā (2019. un 2026.gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.